

Televiziunea Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an 60 coroane. — Pe șase luni 30 coroane. — Pe trei luni 15 coroane.
Ziarul apare Marți, Joi și Sâmbătă

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Televiziunii Române», Strada Măceșilor Nr. 45. — Scrierile nefrasecate se refuză. — Articole nepublicabile nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoaială

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului «Televiziunii Române», Sibiu, Strada Măceșilor Nr. 45.

Școala confesională și statul

Cluj, 20 Iulie 1919.

(2) Reprezentația memorabilă a consistoriului mitropolitan greco-oriental român pentru păstrarea neștirbită a școlilor confesionale românești de toate categoriile cu *ajutorul suficient de stat* sunt momente atât de grăitoare, încât nu trebuie să mai perdem multe vorbe, ca să demonstrăm înscămintărea legăturii organice strănse dintre școală și biserică; ea dintr-o mamă și fiică, și datorită patrioticii a Consiliului Dirigent, să respecte și susțină din răspunseri această organizație puternică a neamului românesc, care ne-a păstrat neștirbită nu numai legea și limba strămoșească, ci și vechiul neadormit să nu se stingă focul sacru al idealelor naționale, și a grăbit și promovat înfăptuirea lor. Căci nu trebuie să uităm indignarea și amărăciunea produse în sufletele credincioșilor bisericilor noastre ori de către se atenta la viața școlii; dragostea și spiritul de jertfă, ce isubinea în popor ori de către era vorba, de a ajuta școala și biserică, și apostolatul învățătorilor confesionali și agitațiunea generală ce se producea ori de către vrem satrap al guvernului călcă pragul școlii românești, și își arăta pofta neștirbită de maghiarizare și exterminare.

Școlile noastre confesionale au luptat până acum cu cele mai mari greutăți: cu lipsa de localități, mobilier și mijloace de învățământ corespunzătoare timpului modern, cu lipsa de mijloace pentru salarizarea personalului didactic și înmălișirea lui după trebuință, cu lipsa de manuale corespunzătoare trebuințelor neamului românesc, cu silităca acomodare unui plan de învățământ aprobat de guvern și croti anume, ca să împăcașă poporul, învâțându-l numai unguete, și peste acestea toate cu descurajarea învățătorilor supuși vexațiunilor stat în seminare, cât și în școlile pușe sub cel mai drastic și nepedagogic control din partea guvernului mașter.

Iar consistoarele noastre nu mai conțineau cu remonștrățiunile întru apărarea drepturilor autonome călcate în mod brutal prin mii de terfiri. Nu lipsiau natural nici frecări locale între preoți și învățători pentru înălțate și popularitate, și uneori și pentru chestii de ordin material.

Acum a sosit însă momentul, să se pună capăt tuturor greutăților, suferințelor și nelineferelor, să se curme luptele între biserică și stat, să se producă armonia necesară între preoți și învățători prin satisfacerea dorințelor și prin deslegarea terenelor de validitate morală în cadrul vieții publice, pentruca mama și fiica să închege familia cea mare a neamului prin sinceră conlucrare la fericirea lui vremelnică și veșnică.

Din aceste considerațiuni guvernul român, — credem noi — nu numai că nu va stărua să desființeze școlile confesionale, ci din contră le va ajuta pe toate căile și cu toate mijloacele să se susțină, și să se desvolte, redând chiar și școlile comunale confesionalilor preponderanțe respective.

Nu mai prin acest mijloc se cimentează și se sfințește legătura dintre biserică și stat, și se scoate școala din vârtelul politicii și curentului zilnic, redându-se menirea sa adevărată, de a crește celăiași cinstiți, frați adevărați, și nelimpidă și mai ale ferii de contagiunea boalelor noastre socialiste — comuniste.

Congresul socialistilor ținut în Sibiu, la 19 Ianuarie a. c., sub prezidiul unui membru al

consiliului dirigent, a hotărât că punet de program în punctul 7: «Biserica și orice societate religioasă să fie declarate ca instituții private, are confesiunea fiecăruia să fie privită ca afacere personală. Despărțirea bisericilor de stat, lăsând administrarea și conducerea ei în seama credincioșilor; confiscarea moșilor bisericilor și trecerea lor în proprietatea obștescă. — Moșile acestea se vor da în arândă tovărășilor muncitorilor, care venitul lor se va folosi numai pentru scopuri culturale».

«8. Reorganizarea învățământului public. Statificarea și excluderea învățământului religios».

Ei bine. Grăoză ne cuprinde, când ne cutelăm, că asemenea program ar putea să pătrundă în simțul poporului nostru, și că ar fi agraș și urmărit și din partea organelor noastre de guvernament.

Ori cât de democrați sântem, și ori câtă tendință de democratizare am dovedi noi, avem credința, că acest aluat acru, anarhist, ovresc — nu e permis să formeze pâinea de hrană a românului, căci acesta îl învenezică și îl omorât. Cu atât mai puțin trebuie să pătrundă el în sanctuarul școlii și în inimile învățătorilor noștri, cari chiar în interesul lor binepriceput ar trebui să se ridice ca unul, cu mic cu mare, în contra ideii de statificare. Biserica ca instituție sfântă, are durată veșnică, și alături ea ea toate așezăminteii ei se pot bucura de durată veșnică, pe când celelalte alcătuiri au numai durată vremelnică.

Așa și școala, ca să poată dura veșnic, trebuie să fie și să rămăie o instituție bisericăscă, pe care nu o pot desființa schimbările cele mai radicale din state.

Și cu bucurie constatăm, de pildă, susținându-se acest principiu mai la toate școlile confesionale; ba la Lugoj, la preapandea de fete, accentuându-se cu aplomb păstrarea caracterului confesional.

Nu mai la Brașov vedem o anomalie punându-se în coastele școlii reale și comerciale confesionale școlă nouă de stat, *deși școlile acestea confesionale sunt întemeiate prin legăminte veșnice, cu blestem și ofurșenie pentru ceie ar încerca să le desființese*. O jumătate de veac au existat acele școlă, și au înfruntat asalturi dușmane. Datorită poporului românesc este deci să susțină și înteporească, că să poată exista, nu însă să le amenințe cu desființare prin înființarea școlilor de concurență similare de stat, de care până azi nu s'a simțit trebuință, și numai statul ungar înființase anume școlile sale în spatele școlilor confesionale românești, fără a le putea răpune pe acestea. Nădăjduim, că este la mijloc numai o nelineferă și o necunoaștere a situațiunii, și această anomalie va fi înălțată în curând prin funcționarea neligății a școlilor confesionale sus amintite, și prin suprimarea școlilor proiectate de concurență, de prisos chiar. Și nădejdea noastră este cu atât mai întemeiată, cu cât școlile tuturor celorlalte confesii au rămas neatinate, conform enunțățiunilor din adunarea națională dela Alba Iulia, e departe de noi chiar și gândul, că un guvern român ar putea față de școlile confesionale române, ceea ce n'au cuteluzat să facă guvernele maghiare.

În această nădejde ne întărește în sfârșit numeroșii bun al acestor școlă eluipat în 50 de ani și simțul de demnitate și de datorință nu numai al forurilor școlare din Brașov, cât mai

ales al consistoriului din Sibiu, cari nu pot privi cu mânlă în sin încălcarea drepturilor lor autonome garantate cu atăta precauțiune chiar și pe seama celorlalte confesii neromânești.

Adevărat, că religia statului este cea ortodoxă română, dar statul în acțiunile sale nu poate fi unilateral, și la momentul dat ușor ar putea inclina pe partea principiilor socialiste, și în acest caz biserică și școala s'ar vede vedea primejdiute chiar în condițiunile lor de viață.

Aceasta este pricina, pentru care stăruim noi cu trup cu suflet pentru păstrarea neștirbită a caracterului tuturor școlilor confesionale.

Marele Sfat Național

Viceprezidentul Marelui Sfat, dl Dr. T. Mihal, a rostit următoarea cuvântare de deschidere:

Domnilor membri ai Marelui Sfat Național! Azi, când după atâtea jertfe ce a trebuit să îndure poporul român în decurs de o mie de ani sub fosta domnie a Ungariei; când prin puterea lui de rezistență și cu ajutorul lui Dumnezeu, prin înțelepciunea conducătorilor și prin vechia incomparabilă a soldatului român vedem îndeplinit ceea ce era de mult scris în cartea destinului și în inimile noastre și ale strămoșilor noștri: realizarea idealului unității naționale; azi, când vă vad adunați din toate părțile Ardealului, Bănătuții și fostele părți ungurene, ca adevărați reprezentanți ai poporului la a doua sedință epocală și istorică a Marelui Sfat Național, întreaga ființa mea, și cred că și a dvoaste, este cuprinsă de fericire, mândrie și satisfacție.

Se cuvine deci, ca să ne închinăm cu smerenie Dumnezeului popoarelor și al părinților noștri, dela care vine dreptatea, toată darea cea bună și tot darul desăvârșit, și să ne învrednicim de mila lui, făcându-ne buni și drepti, ca recunoștință pentru ajutorul Său și îndurarea Sa, că am ajuns aceste zile fără păreche de mari și înălțătoare în istoria neamului nostru.

Domnilor, Nu sântem mai mult străini în țară străină, și de acum nu ni se vor mai aduce și impune legi străine! Sântem reprezentanți firești și adevărați fii ai poporului nostru, în consecință nici nu se poate presupune, că în activitatea ce o vom desvolta în crearea legilor și cărmuirea țării să fim mașteri față de acel popor, care ne-a dat viață și care e merit la un rol sublim în concertul de conlucrare a popoarelor lumii, în scopul progresului și atingerea idealului celui mai înalt, la care e chemată omenimea de pe pământ.

Domnilor, Poporul nostru și în trecut a avut bărbați providențiali, cari azi își dorm somnul veșnic, ale căror spirite saltă de bucurie pentru fericirea, ce nouă ne-a fost rânduit să o ajungem, — acum însă, în epoca luminii și a libertății, din îndurarea lui Dumnezeu are o întreagă pleiadă de bărbați luminați și pregetați pentru săvârșirea clădirii trănice și glorioase a țării și mării neamului și a țării sale mare, frumoasă și binecuvântată.

Vor binerimea dela naștine toți aceia, cari și-au pus energiile de muncă și înțelepciune în serviciul acestei mari și sfinte datorii.

Se cuvine deci, ca și cu această ocaziune să aducem omagiile noastre celor mai vrednici dintre factorii realizării visului nostru împlinit, în primul rând glorioșului și viteazului nostru rege Ferdinand I Domnul tuturor românilor și Augustei Sale soții, mult adoratele noastre Regine Maria, pe cari în săptămânile trecute am avut fericirea de a-i saluta în mijlocul nostru, aproape în toate părțile și centrele locuite de români. Să exprime deci și Marelui Sfat Național omagiile sale de fidelitate, imploându-le dela Dumnezeu deplină sănătate și fericire până la cele mai adânci bătrânețe, de asemenea Prințului moștenitor și întregii familii regale!

Dar factorul executiv al înfăptuirii visului nostru este glorioasa armată română. Soldatul român blând dela firea sa, răbdurii, dar sever și energic în îndeplinirea datoriilor și îndeplinit cu sfințenie marea menire și tot astfel o îndeplinește și astăzi, întru înfăptuirea și apărarea patriei noastre întregite. Armata română este și sentinela, care ca o stâncă de granit sta față contra tuturor atacurilor oarelor barbare bolșevice și contra curentelor distrugătoare, propagate de acestea, — dând dovadă, că este cea dintâi armată din lume!

Se cuvine deci, să ne închinăm memoriilor eroilor români căzuți pe câmpul de luptă, iar pe cei din viață, cari și azi apără cu vitejie hotarele noului stat român, li salutăm și îmbrățișăm cu toată căldura inimii noastre. Li asigurăm și cu această ocaziune, că prin legile ce vom a le înfăptui, și îndeosebi prin legea agrară, vom să le satisfacem în primul rând justele lor dorințe.

Să exprimăm cu această ocaziune mulțumirile și recunoștința noastră și celor rămași la vetrele lor, cari asemenea și-au împlinit datoria patriotică, și în aceste vremuri de cumpănă au știut să-și păstreze cumpătul și cumințenia, susținând ordinea publică amenințată, prin ce întreg poporul românesc a dat dovadă lumii, că este un popor iubitor de ordine și vrednic de a fi unit într'un singur stat și deplin stăpân pe soarta lui.

Făcând o reprivire asupra evenimentelor înălțătoare, ce s'au petrecut dela memorabila adunare din Alba-Iulia, cu adânc regret trebuie să înregistăm și evenimentul dureros, că prea iubitul și de toți veneratul nostru fost prezident al partidului național român și președintele Marelui Sfat Național ales la Alba-Iulia, George Pop de Băsești, în urma multelor emoții, ce a trebuit să suporte a decedat la moșia sa din Băsești în 23 Februar a. c. fiind înmormântat sub paza unei companii a armatei române, între gloanțele bandelor săcuști. În istoria neamului românesc cu cinstre va figura numele și activitatea lui, căruia Providența

cerească i-a dăruit să poată vedea desrobirea neamului său, pe care atât de mult l-a iubit și pentru care atât de mult a jertfit. Precum va este cunoscut, a avut o rară satisfacție sufletească, când la marea adunare dela Alba-Iulia, după ce a enunțat istorica hotărâre a unirii românilor din Ardeal, Ungaria și Bănat cu Regatul român, a exclamat cu profetul zicând: «Și acum slobozește Doamne pe robul tău, că au văzut ochii mei mântuirea neamului meu».

Asemenea am îndurat o pierdere grea prin moartea fostului protopop și deputat Vasile Damian, care a luptat o viață întreagă în cinstre și omenie pentru binele neamului, și prin tragica moarte a lui Ion Ciordăș, răpus de hordele ungurești.

Împlinim deci o sfântă datorie, când în aceasta ședință ne închinăm vrednicilor și memoriei scumpului nostru președinte George Pop de Băsești și celorlalți decedați, propunând să eternizăm aceasta și în procesul verbal al ședinței de azi.

Țin de dreptăți și convenită datorie, ca din acest for competent să aducem mulțumile noastre Consiliului Dirigent pentru munca sa trează și energică în conducerea grea a afacerilor de organizare și guvernare, precum și tuturor acolor, cari și cu jertfe au aflat de bine să primească funcțiuni, prin ce — cu toate neajunsurile și greutățile începutului — azi putem zice, că s'a pus baza organizării de stat în înținurile desrobite.

Apelez din tot sufletul meu la toți cei prezenți, precum și la cei cari nu au putut participa la această ședință, apelez la toți frații de pretutindenea, că acum mai mult ca ori și când, să pună la o parte toate animositățile și în curat și sfânt avânt sufletec, cu neastâmpăr dor de muncă și clădim armonios și traic temelile de mărire și glorie a patriei noastre scumpe și a neamului nostru.

După aceste revindim la scopul adevărat al conchemării marelui Sfat, știți din convocatorul lansat, că cele mai cardinale chestii, asupra cărora aveți să vă roștiți, sânt proiectele de lege agrară și de lege electorală. Proiectele legii agrare și a legii electorale sânt cele mai importante chestii ale noului stat român întregit. Dela rezolvirea lor potrivit depinde în mare parte organizarea și consolidarea noului stat român.

Deci Vă veți pune toată năzuința și cunoștințele dvoastră spre a găsi modul și calea cea mai potrivită în alcătuirea dreptăți și nimerită a acestor legi.

Împor ajutorul bunului și atât-puterincului Dumnezeu, ca să ne lumineze mințile, pentru ca să putem cere și înfăptui aceste legi conform intereselor binecercuate ale noului stat român întregit, spre îndestularea și fericirea mult încercatului nostru popor.

Va salut, domnilor, cu tot dragul sufletului meu.

Declar ședința Marelui Sfat Național român din Ardeal, Bănat și fostele părți ungurene de deschișă!

Marele Sfat a trimis următoarea telegramă: **Majestății Sale Regelui Ferdinand I.**

Marele Sfat Național ales din adunarea neamului dela Alba-Iulia, întrunit astăzi pentru dezbaterea reformei electorale și agrare ce va realiza, călăuzit de îndrumările civilizației și ale democrației, exprimă Majestății Sale Regelui Ferdinand, oma-

giile de respectuoasă sa purere a poporului român din Ardeal, Bănat și părțile ungurene.

Pământul desrobbit și apărut de viteaza armată română, sub înfeaptă și glorioasa conducere a Majestății Voastre, se conșădează astăzi într'o viață națională de stat clădită pe temelia traică a energiilor populare descătășate. România întregită în hotarele ei firești, mergând înainte pe drumul muncii, cinstei și dreptății, va binecuvânta domnia aceluia, care a înțeles și ascultat voiața nestrămutată a poporului Său, în zile de grea cumpănă.

Să trăiți, Sire, pentru strălucirea viitoare a neamului românesc, Să trăiască Majestatea Sa Regina, Augusta Doamnă a tuturor românilor. Să trăiască dinastia națională a României Mari.

(88) Iuliu Maniu
Președintele Consiliului Dirigent.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 (Modificată)

1. Vor fi considerati ca infractori:

a) Acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc. vor comunica, colportă comența, în orice chip, știri fe adevărate, fe imaginare, sau păreri relative la operațiunile de război, situații și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condanna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona, sau trăda, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de război

Ședințele Marelui Sfat

În 29 Iulie 1919: Ședința a doua s'a deschis a. a. la ora 5.

Șeful resortului de agricultură și comerț, dl Bontescu, propune să se aleasă o comisiune în chestia reformei agrare.

Această comisiune se alcătuiește din următorii membri: T. Mihali, I. I. Papp, D. Radu, V. Saciu, Ant. Mocioni, N. Bălan, S. Dan, I. Pap, R. Velican, S. Budea, Ionel Pop, C. Steer, P. Roșca, E. Goga, T. Mălai, N. Oarean, V. Moldovan, N. Borzea, P. Cloban, U. Păleanu, A. Borcuța, G. Grădinar, C. Teculescu, P. Corneanu, I. Groforeanu.

La propunerea făcută de dl I. Saciu, se alege următoarea comisiune, însărcinată să raporteze în chestiunea reformei electorale:

R. Clorogariu, I. Hossu, P. Andrei, N. Ivan, A. Ghidiu, E. Dănilu, S. Milea, A. Ilea, I. Chiș, P. Dan, A. Imbroane, I. Mihu, N. Șerban, V. Săftu, Iustin Pop, I. Coroianu, I. Haras, C. Bucșan, O. Tăslăuanu, O. Popescu, I. Nedelcu, G. Popovici, L. Gheorghievici, I. Receanu, I. Ciser.

Dl V. Goldiș, ministru fîră portofoliu, raportează despre însărcinarea delegațiilor, care a prezentat Majestății Sale Regelui hotărârile adunării naționale dela Alba-Iulia, și chește mesajile și decretule-lege privitoare la Unire.

Dl A. Bărsănuș propune să se voteze mulțumiri delegației, care a dus Suveranilor actul de Unire.

Dl Oanea propune să se desbată întâi proiectul de reformă electorală și să se fixeze ziua alegerilor.

Dl Maniu este de aceeaș părere, ca să se discute reforma electorală înainte reformei agrare; alegerea însă nu se pot fixa de pe acum, ci după cum vor permite împrejurările.

Vice-prezidentul, dl Mihali, după aceasta ridică ședința la ora 6½.

In 30 Iulie 1919: Se deschide ședința la ora 11 a. m.

După citirea procesului verbal din ședința precedentă, dl. I. Sacla, propune stabilirea unei diurne de 60 coroane pentru membrii Marelui Stat, — afară de cei cu locuința în Sibiu, — și indemnizație de călătorie.

Raportul comisiei de cooptare. Raportor: dl. Banca. Membrii cooptați sânt:

Taran: G. Filip, Slatișu; S. Boroș, Săcele; G. Andre, Nezeală; I. Irembă, Dancaș, Râșnari; I. Bucur, Turda; Romul Taflan, Belean; D. Nica, Moroda; V. Leza, Ticvianu Mare; Ioan Stan Herta, Vidrasău; Mihai Vasilescu, Lipova; Dăniila Vicas, Bihor.

Invățători: Iuliu Vuia, I. Vidu, T. Mureșan, Macedon Linai, Al. Pop, Tr. Suteș, Șt. Popovici, Candid Popa, D. Lpădat, D. Popovici, Pavel Dărbă, T. Bucurescu, G. Lipovan.

Medici: Dr. Pompillu Nistor, Dr. Al. Pop, Dr. Iuliu Moldovan.

Ingineri: Stan Vidrighin, Eugen Muntean, Aurel Sloica.

Pubiiciști: Ioan Agărbicean, I. U. Soricu și Zaharia Bărsan.

Iacob Popa vicar, Făgăraș; Dr. P. Poruțiu, Ioan I. Vulcu comerciant, Partenie Cosma, C. Comșa Ilie Cămpene, protopop, Dr. Cornel Cornean, C. Pavel, Ștefan Roșian, Alexandru Ciura.

Din partidul socialist-democrat: P. Bucu-meanu, Tiron Altan, T. Moga, Emil Isac și V. Roman.

Di V. Costea, invățător, propune să fie cooptat și dl. Dr. Amos Francu din Cluj.

Propunerea este susținută de dnl. M. Șerban și E. Dăncuș, și este combătută de dnl. A. Vlaș și I. Maniu.

Incidentul se închide. Di Mihail arată ședința proximală pentru ziua următoare la ora 4 d. a.

In 31 Iulie 1919: Ședința a patra o deschide la ora 5 d. a. dl. A. Bărsănea. Se verifică procesul verbal al ședinței precedente.

Prezidentul comisiunii: Dl. Dr. Ion Mihu renunță la a se membru al Statului. Se acordă concediu dlui V. Tordășian.

Se citește telegrama de salutare, trimisă de statul național sâdesc. E primită cu aplauze și acclamări.

Se stabilesc modalitățile de votare cu unele modificări, conform regulamentul interior al Adunării deputaților (Cap. VIII, Art. 78—86). La propunerea dlui I. Maniu se alege o comisiune, care va raporta asupra chestiunii despre exercitarea dreptului electoral din partea oficialilor Consiliului dirigent.

Comisiunea însărcinată cu examinarea proiectului de reformă electorală, n'a putut încă să-și termine lucrarea.

Ședința se ridică la ora 6/10.

In 1 August 1919: Ședința a cincea este deschisă la ora 10/30 prin vice-prezidentul T. Mihail.

După citirea și verificarea procesului verbal din ședința trecută, prezidentul comunică telegrama răspuns a prim-ministrului I. Brătianu, trimisă în numele guvernului român, care nu se îndoește, ca reforma agrară și electorală, ce preocupă acum statul național, va contribui la deasvărirea marelui operă de unire. Telegrama dela București este acoperită cu lungi aplauze.

Prezidentul comisiunii dirigent, dl. Maniu comemorează în calde cuvinte pe răposatul George Pop de Băsești. Adunarea hotărăște, ca în onoarea ilustratului răposat, să se nu Intregească, în actuala sesiune, locul devenit vacant de prezident al Marelui Stat național.

Di V. Safta, raportorul comisiunii despre exercitarea dreptului electoral din partea oficialilor Consiliului dirigent, propune ca toți membrii alesi în statul național să fie în hotărâri dela Albu-Liua, și să poată exercita acest drept, în cazul când nu este vorba de vot de încredere. Se primește.

Di C. Bușan raportează asupra proiectului de reformă electorală.

Se deslășoară o vie dezbateri. Ion cuvântul: dna Nora Lemeny, dnl: șeful de resort Jumanca, Val. Roman, Dr. Pătkănean, I. Matei.

Ședința se sfârșește la ora 1 și 10 minute.

A șasa ședință se ține în aceeași zi d. a. la ora 5.

Viceprezidentul, dl. T. Mihail arată, că Sămbătă (în ziua Sf. Prooroc Iliu) înainte de amzei se va oficia, în catedrala Sibului și în

biserica gr.-cat. din acest oraș, un parastas pentru membrii răposați ai Statului național și pentru eroii crucii la front.

Se continuă discuția asupra proiectului de reformă electorală. Vorbesc dnl: C. Luacă, O. Ooga, șeful de resort I. Suciu și alții.

Ședința durează până la ora 8 seara.

Comunicat oficial

— din 29 Iulie 1919 —

Frontul de ost: Schimb de focuri de armă și mitraliere și tun.

Frontul de vest: Trupele noastre au ocupat pe dreapta Tisei localitățile: Tardos-Szobony-Takta-Szoda-Takta-Harkany-Tisa-Lucs și Oroktó. Orașul Solnok este în faza lui.

Operațiunile sânt în curs.

Pierderi, — Răniți: Maior Grecescu Ion, Maior Marinescu Victor, Capitani Leneny Nicolae, Locot. Nistor Gheorghe, Locot. Barca Alex., Locot. Folbert Carol, Locot. Anței Vasile, Locot. Păscăric Alex., Sub-Lt. Traian Haneș.

Disparați: Sub-Lt. Pop Corneliu (senior).

Marcel Cartier General.

Știrile zilei

Doxologie. Luni în 22 Iulie (4 Aug.) în ziua Sfintei Maria Magdalena, s'a ținut în biserică catedrală din Sibiu rugăciune de mulțumire pentru Maiestatea Sa regina Maria, cu prilejul aniversării zilei Sale natale.

Au luat parte la serbare armata aflătoare în Sibiu, cu domni generali în frunte, membrii Consiliului dirigent și ai directorilor civile și orașeni.

Serviciul divin l-a săvârșit părintele protopop Dr. Ioan Stroig, și dl. aser consistorial Lazar Triteanu, din partea clerului nostru a participat Preafințata Sa Părintele Episcop Miron Cristea și ceilalți preoți aflați în Sibiu.

Părecha domnitoare în Ardeal. Maiestățile Lor Regele Ferdinand și Regina Maria au plecat în 29 Iulie a. c. seara la ora 10 și jumătate dela Cotroceni la Oradea mare.

Trupele noastre înaintază birourile în Ungaria. Victoria lor este sărbătorită și în *Proza și în Roma*; — în ambele orașe s'au arborat drapelul național românesc alături drapelului aliaților. S'au oficiat în biserici servicii divine.

În orașele prin care trec trupele noastre, soldații români sânt bine primiți de poporul maghiar, care vede într'înși pe salvatori săi de sub teroarea bolșevicilor.

Femeile și dreptul de vot. O delegație de femei s'a prezentat joi la prezidentul Consiliului dirigent la dl. I. Maniu și l-a înmănat un *memoria* în chestiunea drepturilor politice pe seama femeilor. Dna Nora Lemeny, membră în Statul dirigent, adresându-se prezidentului Consiliului dirigent, l-a rugat să sprijinească memoria înaintă către statul național, cu atât mai ales, că adunarea dela Albu-Liua a proclamat principiul dreptului de vot și pentru femei. Dl. Maniu, în răspunsul său, a accentuat, ca Constituția ce se va intruni la București, va hotărâ și asupra drepturilor politice ale femeilor.

Conscrierea alegătorilor în Sibiu. Dela comisiunea de conscriere primim: în 1 August a. c. se începe conscrierea alegătorilor pentru adunarea deputaților și pentru senat. Organele încredințate cu lucrarea aceasta vor trece dela casa la casa. Poporul nostru este invitat a preveni organele numite și a le da toate datele cerute, privitoare la persoane bărbătești născute înainte de 19 August 1898, și adică: Numele de familie și de botex, Anul nașterii, Ocupațiunea, și timpul de când se află în Sibiu. Datele acestea trebuie pregătite înainte, ca în absența persoanelor în cauză, comisiunea totuși să le poată primi prin mijlocirea proprietarului sau a îngrijitorului de casă.

Inscrierile la liceul «Timotei Cipariu» în Iași. Începe să fie în zilele de 1—15 August a. c. Elevii se vor prezenta la direcțiunea liceului împreună cu părinții sau tutorii lor, aducând actele obșnuite. Taxa de înscriere și jumătate didactică (cor. 100) se plătește la înscriere. Elevii săraci și cu progres bun pot cere scutire de didactică. Cereri pentru primirea în *Internatul* de lângă liceu se primesc până la 1 Septembrie a. c. *Direcțiunea liceului.*

Crai Nou. A apărut numărul dublu 12—13 din revista «Crai Nou». Cuprinde material ales și interesant, în știri și versuri. Bucuri scrise de I. U. Soricu, Gh. Bran, Z. Sandu, I. Berghia, Ionior Brăscuș și Cărescu, N. Cibin, I. Tolea, Tr. Scorobț și L. Costin. — Numărul dublu costă 1 Leu. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu.

Să se fearbă apa de beut! Consiliul orașului Sibiu recomandă locuitorilor din acest oraș să fearbă apa de beut, de oarece în urma ploii așa aceasta conține un număr sporit de microbi.

Povești fără tălc. Sub titlul acesta au apărut interesante povesti în *Cărțile Poporului*, de Ioan Georghescu. Pretul?

Bumbac pentru industria de casă a stentilor. Cu privire la comanda de bumbac, Federația «Infrățirea» aduce la cunoștință proefilor, invățătorilor și intelectualilor vellei site, cari l-au trimis comete, ori voce să cumpere bumbac în comun, următoare:

Conform informațiilor, ce le avem, pretul de unitate pentru 1 pachet de bumbac englezăc a 4 Kgr. 535 gr., calitate superioară, se fixează deocamdată cu 200 Lei loco Sibiu.

Da că ocaziunea cumpărării se vor putea obține preturi mai mici, ca cele de azi, după detragerea costului bumbacului și a speșelor diferențiale până la 200 Lei pe fi restituită cumpărătorilor.

Da că cumpărarea peste tot nu se succede, sumele anticipate vor fi restituite cumpărătorilor fără detrageri și fără dobând.

Totodată înem să spunem, că între condițiile grele de transport de azi, nu se putem angaja la termine fixe în ce privește executarea comăndelor.

Vă rugăm să grăbiți cu încasarea banilor dela sătenți, spre a putea cumpăra bumbac din cele dinlăți transporturi, pentru că numai așa ar putea să-și aibă în lunile de toamnă, pe când termină cu munca câmpului. În tot cazul până la 31 August n. și rugăm să depuneți la casa federației «Infrățirea» din Sibiu (str. Brukenhal Nr. 17) toate sumele încasate, cu o listă în care se fie trecute în mod colectiv numărul pachetelor comandate cu Nrii bumbacului de arzeală, cu Nri bumbacului de bătaală arăndă totodată, dacă cumpărătorul dorește bumbac nădit ori nădit. — Cu deosebiri aiimi: «Infrățirea».

Da pe vremea nemților. Academia de medicină din Paris a delegat un specialist să ancheteze efectele morale și fizice produse asupra copiilor din Franța invadată de nemți: Gonian ciolare de pe sămânțuri, culegeau urzici pentru înțepi în țesături, mărșau străzile, grajdurile, cărau alimente și munții, adăpau vitele.

Acestea s'au produs o creștere a morții și 30 la sută mai mult față de anul dinaintea războiului; o considerabilă întârziere a dezvoltării (în general cu doi ani), a greutății, a pieptului, a staturii. Rachișmul și tuberculoza sânt în floare; jumătate din ei i răioși.

Conștiințe morale: indisciplina, lipsă de atracție și acordare, schimbare de caracter, alterare simțului moral etc.

Ca și la noi... (Sl. T.)

«Hiena». A apărut Nr. 15 al revistei de poezie publică literară: «Hiena» redactată de dnl. Pamfil Săcăraș și Cezar Petrescu, cu prețioasă colaborare a mai multor literați și publicști români. În acest număr «Hiena» continuă a discuta cu vigoare toate problemele noastre politice și sociale. Străină de orice gurpare politică și de oricare cenețiar literar sau artistic, privește cu independență mișcările intelectuale din țară. Numeroasă și bogată literatură, artistică și șale completate variat sum. Exemplarul 24 pagini, cu numeroase deseme, costă 50 bani.

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasă a II-a Clitan, prin această se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post, sânt cele arătate în coala B. pentru întregirea salariului dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post, au a-și înaintea suplicele, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului, până la termenul sus indicat, și cu prealabila încredințare a acestuia, a se prezenta în parohie în vro-o Duminică sau sârbătoare, ca să facă cunoștință cu poporul.

Cluj, la 1 Iulie 1919.

Oficiul protopresbiterial român gr.-or. în înțelegere cu comitetul parohial.

Tolu Rosescu
protopop.

Nr. 73/1919.

(184) 1-3

Concurs

În conformitate cu rezoluția Ven. Consistor din 2 Iulie a. c. Nr. 4865 Bis, pentru întregirea postului al doilea de paroh în parohia de clasă I-a Arăd, tractul protopresbiterial al Câmpenilor, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fașionate în coala B. pentru întregirea dotajii dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post își vor trimite petițiile instruite conform legii subsemnatului oficiu în termenul arătat și cu observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în vro-o Duminică sau sârbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Alesul paroh va fi dator a se îngrijii și de trebuințele sufletale ale credincioșilor din crâmul Măteșei, servind acolo sfa liturgie tot în a doua Duminică.

Câmpeni, la 8 Iulie 1919.

Oficiul protopresbiterial român gr.-or. al Câmpenilor în conțelegere cu comitetul parohial.

Petra Popoviciu
adm. protopop.

Nr. 232/1919.

(188) 1-3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresii din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Ūbernesu**, cu salariu de 400 cor., dela popor și dela comuna bisericăscă. Restul întreg dela stat.

2. **Iclandul mare**, cu salariu de 800 cor., dela popor 600 cor. și dela comuna bisericăscă 200 cor. Restul dela stat.

3. **Medeșfalău**, cu salariu de 600 cor., dela comuna bisericăscă 400 cor. și dela popor 200 cor. Restul întreg dela stat.

4. **Veța**, cu salariu de 400 cor., dela popor și dela comuna bisericăscă. Restul întregii dela stat.

În comunele Ūbernesu, Medeșfalău și Veța învățătorii sânt îndatorți a ocupa și postul de cantor.

Pentru toți învățătorii se asigură cuartir și grădina în natură ori relutiu în bani.

Învățătorii, cari vor fi instituți, sânt datorți să instrueze și în școala de repetiție și în Duminică și sârbători să conducă copiii la biserică și să cânte la ei în cor la sf. liturgie.

Cerțile instruite pe baza normelor în vigoare sânt a se așterne în termenul arătat subsemnatului oficiu protopresbiterial, având conțurenții ca înainte de alegere să se prezente poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Târgul-Murășului, la 30 Iunie 1919.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al tractului Târgul-Murășului în conțelegere cu comitetul parohial.

Stefan Russu
protopop.

S'a redeschis atelierul
o tehnic de dentist o

E. DIEKER

(199) 1-3

Cercetați

depozitul de mărfuri al Federației «Înfrățirea» Sibiu, str. Bruckenthal Nr. 17. Asortiment nou: pânză americană, zefiruri, tensiflanel, cretoane (stambă), marchizeturi, cașmir, panama, broche, stofe și alte mărfuri. (200) 1-1

Prețuri moderate!

Nr. 259/1919 prot.

(183) 3-3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățator la școala profesională gr.-or. rom. din Sibiu sub. inferior (jud. Sibiu) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt:
1. Salariu fundamental, din care se va solvi 600 cor. din fondul Universității așesei, 400 cor. din alocația 200 cor. din repartiere dela popor, iar restul dela stat.

2. Locuință deșplină corespuzătoare, cu grădina alătore în curtea școlaei.

3. 1/2, stângini de lemne de foc.

Învățătorii instituți la acest post sânt obligați a ținea în Duminică și sârbători o oră strănă în biserică, a avea cunoștințele muzicale pentru a instrui un cor bisericăsc din băieții din parohie și a ținea școala de repetiție.

Conțurenții sânt polțiti a se prezenta în vro-o Duminică sau sârbătoare în biserică până la expirarea concursului spre a-și arăta dexteritatea în cântările bisericăscii.

Cerțile de concurs provizive cu toate documentele prescise sânt a se înainta oficiului protopresbiterial tractual.

Sibiu, din seșdina comitetului parohial, ținută la 6/19 Iulie 1919.

Ilie Stanolu
pres.

Nicolas Simtion
I. Eptrop.

Văzut:

Dr. Ioan Stroiu
protopresbiter.

Nr. 142/1919.

(175) 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III. Vima mare din protopresbiteratul Cetiișii de peatră public concurs cu termen de 30 zile în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele statore în coala B. de congrua.

Conțurenții să-și înaintea petiție de concurs cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu în termenul fixat, și pe lângă observarea restricțiilor §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii să se prezinte în vro-o sârbătoare în biserică din Vima-mare ca conțurenți.

Lăpușul-unguresc, 31 Mai 1919.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al tractului «Cetea-de-peatră» în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
protopop.

Doi băieți

cu școala românească și deșplin sănătoși se primesc imediat ca elevi în Tipografia arhidiecezană din Sibiu.

Teatre în Sibiu

Cinematograful Orașului. Piața Hermann. Directoară: D-na M. Scholtes.

Marți și Miercuri: *Lulu*, film vesit, în primul rol cu Erna Mercu.

Începutul la ora: 9 seara.

Cinematograful Apollo. Strada Scheviș. Directoară: Dna Emil Toth.

Marți și Miercuri: *Haiduceasa*, mare film, cu Henry Forten.

Începutul la ora: 9 seara.

«Lumina» instt. de credit și econ. Sibiu

AVIZ

Aducem la cunoștință deponenților noștri, că cu începere din 15 August a. c. se reduc interesele după toate depunerile la institutul nostru la 2% interese.

Darea după interese o plătește institutul.

2-2 (198)

Directiunea.

(191) 1-3

Concurs

Pentru întregirea unui post de învățator la școala tractuală din Dobra, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Dotajia împreună cu acest post este:

1. Salariul prescis de lege, din care 1200 cor. se achită din fondul școlar, iar restul este întregire dela stat votată.

2. Cuartir în natură și grădina, — sau relutiu prescis de lege.

Se observă că alesul învățator întucât va fi în stare să instrueze și conducă cor bisericăsc și de concerte, va fi ales dirigint al Reuniunii de cântări din Dobra și va primi o remunerație anuală de 400 cor.

Dobra, la 8/21 Iulie 1919.

Comitetul protopresbiterial.

Ioan Morariu
protopop.

Nr. 11/31919 prot.

(178) 3-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățator la școala profesională gr.-ort. română din Coveș, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt:

1. 600 cor. salariu fundamental plătit în rate lunare anticipative prin repartiere dela popor

2. Întregirea și cvincenalele legale dela stat, pe cari le-a-avut și fostul învățator I. Bucur.

3. Cuartir natural în edificiul școlaei.

La alt cuartir sau relut de cuartir comuna nu se obliga.

4. Grădina prescisă de lege, în natură.

5. Învățătorul ales ie obligat, a instrua elevii școlaei de toate zilele și de repetiție, a cerceta biserică în Duminică și sârbători cu elevii și a cânta la sf. liturgie.

Cei ce pot forma cor cu elevii sau ținerea adulții, vor fi preferenți și deosebii remunerați.

Doritorii de a ocupa acest post să-și aștearnă rugărele ajustate cu documentele cetrute de lege oficiului protopresbiterial în Agnita până la termenul sus indicat, și să se prezinte în vro Duminică sau sârbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul și a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Agnita, în 2/15 Iulie 1919.

În înțelegere cu cu comitetul parohial concernernt.

Ioachim Hantean
protopop.